

NOORSOO ORGANISEERIMISE SEADUS.

SK VI 1938, 1, 17. RT 1936, 82, 655.

1. peatükk.

Üldeeskirjad.

§ 1. Noorsoo organiseerimise eesmärgiks on koondada noori organisatsioonidesse ning juhtida, edendada, ühtlustada ja süvendada kavapäraselt ja sihikindlalt olemasolevate ja selle seaduse põhjal ellukutsutavate organisatsioonide tegevust riiklikkude sihtide ja kasvatuslikkude põhimõtete järgi eesti rahva elulistes huvides.

§ 2. Noorsoo-organisatsioonideks loetakse käesoleva seaduse mõttes:

- 1) koolide juures asuvad noorsoo-organisatsioonid;
- 2) ühingud, seltsid ja nende liidud ning teised koondised, kes on asutatud Ühingute ja nende liitude seaduse põhjal ja kes on seadnud endale eesmärgiks noorsoo organiseerimise või kelle liikmeiks võivad olla noored;
- 3) noorsooühingud, -seltsid ja nende liidud ning teised koondised, kes on asutatud vastavate seaduste alusel kirikute, kodade, kultuuroomalitsuste ja teiste vastavate asutiste juurde.

Noorteks loetakse käesoleva seaduse mõttes kõik õpilased ning muud kodanikud, kes on alla 20 a. vanad.

2. peatükk.

Noorsoo organiseerimise juhtimine.

§ 3. Noorsoo organiseerimine kuulub Haridusministeeriumile.

Sel alal on Haridusministeeriumi ülesandeks:

- 1) kasvatada noori vaimselt ja kehaliselt terveiks, tublideks, teovõimsateks, kohusetruudeks ja elurõõmsateks inimesteks ning riikliku meelsusega ja kõlblise tahtejõuga kodanikkudeks, kes oskavad, suudavad ja tahavad teha tööd Eesti Vabariigi iseseisvuse kindlustamiseks ja kaitsmiseks, rahva kultuurilise loomingu jätkamiseks ja ühiskondliku elu edendamiseks;

- 2) luua noorsoole soodsaid võimalusi teadmiste ja oskuste omandamiseks ning oma positiivsete võimete väljaarendamiseks ja tegevusse rakendamiseks;
- 3) rakendada noorsoo-organisatsioonide riiklikkude, riigikaitse- ja rahvuslikkude ürituste teostamiseks;
- 4) teostada noorsoo-organisatsioonide järelevalvet;
- 5) edendada noorsoo-organisatsioonide asutamist ja määrata nende tegevuse põhimõtted ja alused;
- 6) anda nõu ja juhendeid noorsoo-organisatsioonidele ning süvendada nende ühistööd;
- 7) kooskõlastada noorsoo-organisatsioonide töökavasid ning aidata kaasa otstarbekohaseks tunnustatud töökavade teostamisele;
- 8) valmistada ette noorsoo-organisatsioonide juhte;
- 9) juhatada noori loovale ülesehitavale tööle ning aidata kaasa noortele elukutse valimisel ning töö saamisel;
- 10) täita muid käesolevas ja teistes vastavates seadustes tähendatud ülesandeid noorsoo organiseerimise alal.

§ 4. Vabariigi President on kõigi noorsoo-organisatsioonide patroon. Noorsoo organiseerimist ja noorsoo-organisatsioonide tegevust suunab ta Haridusministri kaudu.

Kõiki üleriigilisi noorsoo-organisatsioone esindab ja juhib peavanem, kelleks on Sõjavägede Ülemjuhataja või Sõjavägede Juhataja.

Vabariigi Presidendi kinnitamisel on Haridusministril õigus noorsoo organiseerimise huvides moodustada noorsoo-organisatsioonide või nende liitude koondisi ja viimaste organeid, määrates ühtlasi tegevuse põhimõtted ja alused.

RT 1938, 33, 262.

§ 5. Noorsoo tegelikku organiseerimist ja noorsoo-organisatsioonide tegevuse arendamist teostab Haridusministeeriumi Noorsoo ja Vabahariduse Osakond Haridusministri poolt kinnitatud määruste, juhendite ja töökavade järgi.

§ 6. Noorsoo ja Vabahariduse Osakonda juhatab Noorsoo ja Vabahariduse Osakonna direktor temale alluvate noortenõunikkude ja noortekretäri kaastegevusel.

Noorsoo ja Vabahariduse Osakonna direktor on üleriigiliste noorsoo-organisatsioonide peavanema abi.

RT 1938, 33, 262.

§ 7. *Kaotanud kehtivuse.* RT 1938, 37, 332 VIII.

§ 8. Peale ametnikkude on Noorsoo ja Vabahariduse Osakonnal kaastöölised.

Kaastöölised määrab Haridusminister Noorsoo ja Vabahariduse Osakonna direktori ettepanekul isikute hulgast, kellede tegevus on kasulik noorsoo organiseerimisele ja isetegevuse edendamisele ja kes töötavad noorte kasvatamise ja edasiarendamise huvides. Samas korras toimub ka kaastöölise vabastamine teenistusest.

Kaastöölisi ei loeta riigiteenijaks

§ 9. Noorsoo ja Vabahariduse Osakonna kaastöölised täidavad käesoleva seaduse põhjal maksmapandud põhimõtteil Haridusministeeriumi Noorsoo ja Vabahariduse Osakonna juures või kohtadel vastavaid ülesandeid noorte organiseerimise ja isetegevuse edendamise alal. Nad on abiks noortele nõu ja juhustega kui ka muu isikliku tegevusega ning hoolitsevad noorsooorganisatsioonide eduka tegevuse aineliste võimaluste eest.

§ 10. Haridusminister võib moodustada tarbe korral riigi- ja omavalitsusasutuste ja seltskondlike organisatsioonide esindajaist ning teistest asjatundjaist koosnevaid komisjone noorsoo organiseerimisse puutuvate laiemaulatuslike kavade valmistamiseks ja vastavate küsimuste selgitamiseks kui ka kokku kutsuda noorsootegelaste nõupidamisi ja kongresse, määrates ühtlasi nende koosseisu.

§ 11. Haridusminister ja Noorsoo ja Vabahariduse Osakonna direktor teostavad tarbe korral nendele käesoleva seadusega pandud ülesandeid kohalike koolivalitsuste kaudu ja nende kaastegevusel.

§ 12. Noorsoo organiseerimise edukamaks teostamiseks ja noorsooorganisatsioonide tegevuse edendamiseks asutatakse kohtadel tarbe korral noortekomiteed.

Nende komiteede ülesanded ning asutamise ja tegevuse ligemad alused määrab Haridusminister.

3. peatükk.

Noorsoo-organisatsioonid koolide juures.

§ 13. Noorsoo-organisatsioonide asutamine koolide juures toimub käesoleva seaduse alusel ja nende organisatsioonide tegevus loetakse koolide õppe- ja kasvatustöö osaks ja selle töö täienduseks ning jätkamiseks.

§ 14. Kesk-, kutse- ja täienduskoolide ning gümnaasiumide õpilased võivad koonduda õpilasingidesse oma kooli juures kui ka õpilasingutesse ühe maa- ja linnakoolivalitsuse piirkonnas.

Algkoolide õpilased võivad koonduda ringidesse ainult omas koolis.

§ 15. Peale eelmises (14) paragrahvis tähendatud õpilasingide asutatakse algkoolide juures noorteühingud, kellede liikmeiks võivad olla koolikohustuse täitnud noored kuni 20-aastaseks saamiseni.

§ 16. Õpilasingide ja -ühingute ning noorteühingute ligemad sihid, ülesanded ja tegevusalad ning nende asutamise, põhikirjade koostamise ja kinnitamise, tegevuse juhtimise ja arendamise, järelevalve ja tegevuse lõpetamise alused ja korra määrab Haridusminister sellekohase määrusega.

Samuti paneb Haridusminister maksma õpilaste laagrite, suvepidustuste ja teiste koosolekute pidamise alused ja korra.

§ 17. Õpilasingid ja -ühingud ning noorteühingud võivad olla Haridusministri poolt kindlaksmääratud asutiste ja organisatsioonide liikmeiks või kuuluda neisse või võtta osa nende tegevusest nende põhikirjade kohaselt.

Noorsoo-organisatsioonid väljaspool kooli.

§ 18. Noorsoo-organisatsioonide asutamine väljaspool kooli toimub Ühingute ja nende liitude seaduses ja teistes vastavates seadustes ettenähtud alustel ja korras.

Kui noorsoo-organisatsioon on endale seadnud eesmärgiks noorsoo organiseerimise või kui tema liikmeiks võivad olla noored vanusega alla 18 eluaasta, siis peab olema põhikirja registreerimiseks Haridusministri nõusolek.

RT 1938, 33, 262.

§ 19. Noorsoo-organisatsioonid on kohustatud toimima käesolevas seaduses tähendatud sihtide ning selle seaduse alusel antud põhimõtete ja juhendite järgi.

Kui noorsoo-organisatsioon kaldub kõrvale neist sihtidest, põhimõtetest või juhenditest, siis võib Haridusminister ära keelata noorte osavõtu sellest organisatsioonist või Siseminister sulgeda organisatsiooni noorsoo organiseerimise kohta maksvate seaduste, määruste või korralduste vastase tegevuse pärast.

§ 20. Toetust riigisummadest antakse ainult nendele noorsoo-organisatsioonidele, kellede tegevus on tunnustatud põhimõtetest, aladelt ja ulatuselt otstarbekohaseks Haridusministri poolt ja kantud Haridusministeeriumi Noorsoo ja Vabahariduse Osakonnas peetavasse sellekohasesse noorsoo-organisatsioonide registrisse.

§ 21. Noorsoo-organisatsioonid, kes saavad toetust riigisummadest, esitavad omad tegevuskavad, eelarved ja aruanded Noorsoo ja Vabahariduse Osakonnale ja arvestavad oma töökavade kujundamisel ja tegevuse arendamisel Haridusministri juhendeid.

§ 22. Õpilased võivad osa võtta ainult neist noorsoo-organisatsioonidest, kelledest õpilaste osavõtmine on lubatud Haridusministri poolt.

§ 23. Noorsoo-organisatsioonide tegevus kuulub Haridusministeeriumi järelevalve alla.

Järelevalve teostajad, nende õigused ja kohused ning järelevalve teostamise sihid, põhimõtted ja kord määratakse sellekohases juhatuskirjas, mille kinnitab Vabariigi Valitsus Haridusministri ettepanekul.

Väljaspool kooli olevate noortelaagrite, suvepidustuste ja teiste koosolekute pidamise alused ja korra paneb maksma Haridusminister.

5. peatükk.

Noorsoo organiseerimise varalised vahendid.

§ 24. Noorsoo organiseerimise teostamiseks ja noorsoo-organisatsioonide toetamiseks võetakse riigi eelarvesse Haridusministeeriumi alal igal aastal tarvilikud summad.

Nende summade kasutamise määrab eelarve kohaselt Haridusminister.

§ 25. Peale eelmises (24) paragrahvis tähendatud summade kasutavad noorsoo-organisatsioonid riiklikkudest kapitalidest ja fondidest nende seadustes ja põhikirjades ettenähtud alustel ja korras antavaid toetusi.

Nende toetuste kasutamise siht ja kord määratakse toetuste andmisel.

§ 26. Linna-, alevi-, valla- ja maaomavalitsused on kohustatud andma koolide juures asuvatele ja käesoleva seaduse § 20 ja 22 tähendatud noorsoo-organisatsioonidele tasuta kasutamiseks ruume oma asutistes (koolimajades, vallamajades jt.) ühes kütte ja valgustusega niivõrd, kui see ei takista nende asutiste muude ülesannete täitmist.

§ 27. Kirjavahetus noorsoo organiseerimise ja noorsoo-organisatsioonide alal on tempelmaksuvaba.

§ 28. Koolide juures asuvate ja käesoleva seaduse § 20 ja 22 tähendatud noorsoo-organisatsioonide poolt korraldatud mittealalised avalikud ettekanded, millede puhastulu läheb noorsoo-organisatsioonide tegevuse arendamiseks, on vabad kõigist riigi ja omavalitsuste heaks võetavatest maksudest.